

evergreen

BLÍŽÍ SE KONEC
SKLÁDEK?

LEPŠÍ ZÁKON
O MYSLIVOSTI

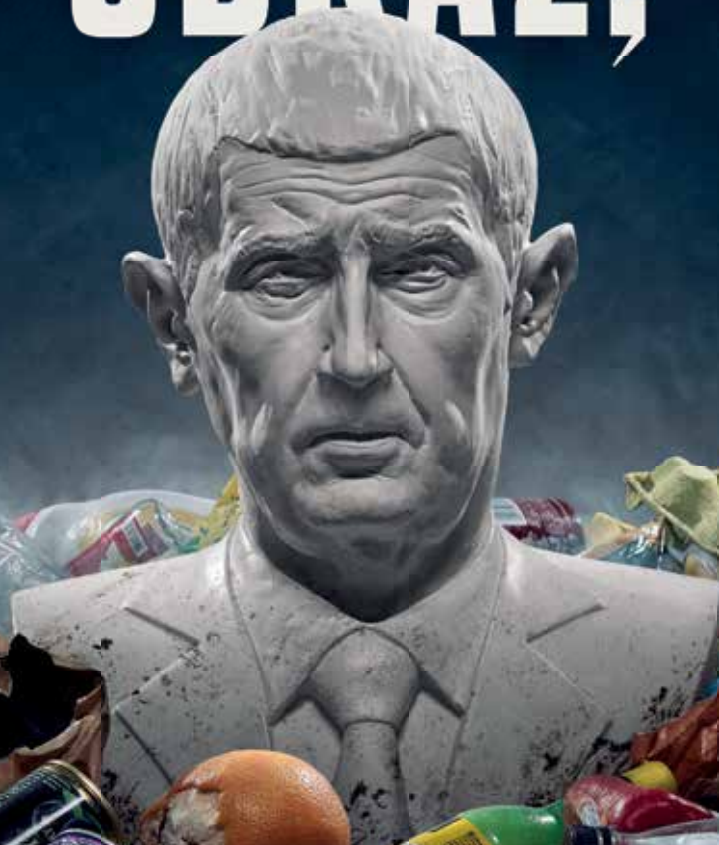
KRAJINA OKEM
FOTOGRAFA

MAGAZÍN Hnutí DUHA, ZIMA 2020

Hnutí
DUHA

ODPADOVÁ REVOLUCE

ODKAZ,

NEBO

ODPAD?

Apelujte na vládu při projednávání
novely odpadového zákona.

HISTORICKAVOLBA.CZ

Hnutí DUHA

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

letošní podzim bude náročnější než obvykle – kromě ubývajících slunečních paprsků se musíme vypořádat také se zdravotními riziky a hledat cesty, jak neohrozit sebe ani své blízké a zároveň se nezbláznit z dlouhých pobytů mezi čtyřmi stěnami.

Procházky podzimní přírodou jsou v takové situaci jedinečnou vzpruhou pro tělo i mysl. A právě obnovující krásu přírody zachytil na svých fotografiích přední český krajinářský fotograf Martin Rak, který Hnutí DUHA věnoval čtrnáct svých fotografií do zářijové benefiční dražby. Některé z nich si můžete prohlédnout i v tomto čísle.

Důležité problémy ale nepočkají ani v této nelehké době. Stále se rozhoduje o tom, zda budeme cenné materiály nadále skládkovat, kdy přestaneme ničit klima a ovzduší spalováním uhlí nebo jak zabráníme další degradaci naší půdy a pomůžeme obnově krajiny. U řady z těchto otázek dochází právě nyní na lámání chleba a Hnutí DUHA je u toho. O aktuálním vývoji v našich kampaních se dočtete v článcích, které pro vás napsali kolegové a kolegyně z odborných týmů.

Podpora naší práce má mnoho podob. Roman Hřebecký například uběhl neuvěřitelných 130 kilometrů za 24 hodin kolem všech velkých uhelných elektráren na severu Čech, aby upozornil na to, že konec uhlí musí proběhnout s respektem k lidem, kteří pro nás během uplynulých desetiletí vyráběli energii. Romanův příběh pro vás sepsal kolega Michael Kleinert.

Stále více se na nás obracejí firmy, které chápou, že budoucnost byznysu spočívá v udržitelnosti. Každá firma může být významným aktérem změny, a proto s nimi rozvíjíme spolupráci, byť je vedena přísnými etickými pravidly. Budeme rádi, pokud se stanete ambasadory Hnutí DUHA i ve vašem zaměstnání. Tipy, jak si o nás můžete promluvit se svým zaměstnavatelem, pro vás připravila Jana Vondrová.

Děkujeme, že podporujete naše dlouhodobé úsilí i v čase nejistoty. Do podzimních dní vám z Hnutí DUHA přejeme pevné zdraví, dobrou mysl a dostatek času na ozdravné toulání přírodou.

Srdečně

A handwritten signature in black ink that reads "Anna Kárníková".

Anna Kárníková, ředitelka Hnutí DUHA

Obsah:	4	AKTUALITY, NOVINKY, UDÁLOSTI Co by Vám nemělo uniknout.	14	TO BUDE BZUKOT Milion hlasů pro včely.
	6	ODPADOVÁ REVOLUCE Blíží se konec skládek?	16	PRO LEPŠÍ ZÁKON O MYSLIVOSTI Aby se stromky zazelenaly.
	10	130 KILOMETRŮ Běh za laskavý konec uhlí.	18	KRAJINA OKEM FOTOGRAFA Rozhovor s Martinem Rakem.
	12	HLEDÁME SPOJENCE Řekněte o nás svému šéfovi.	21	CESTA K DOBRÉ KAMPANI O Škole občanské iniciativy.

Český cíl pro rozvoj obnovitelných zdrojů je „neambiciózní“

V půlce října zveřejnila Evropská komise dlouho očekávané finální zhodnocení národních klimaticko-energetických plánů, v této oblasti stěžejních strategií všech členských států. Česká republika nedopadla vůbec dobře. Náš cíl pro podíl obnovitelných zdrojů na pokrytí spotřeby energie (22 % v roce 2030) označila Komise za neambiciózní a upozornila, že neodpovídá správnému přepočtu celoevropského cíle. Na to od počátku upozorňují ekologické organizace i zástupci moderní energetiky. Evropská komise žádala po ČR minimálně 23 %. Tento na první pohled nepatrný rozdíl je ve skutečnosti pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů velmi významný.

Evropská komise ve svém hodnocení kritizuje i nízký cíl pro snižování plýtvání energií a doporučuje zavést nová opatření pro podporu obnovitelných zdrojů energie i energetické efektivity. Podle Hnutí DUHA by jedním z hlavních kroků mělo být přijetí novely zákona o podporovaných zdrojích energie. Vládní verzi novely je však třeba upravit, aby umožnila i rozvoj solárních elektráren, zejména ve vlastnictví obcí, domácností, místních firem či farmářů.

Vlčata se letos narodila nejméně v 10 smečkách

Zoologové v létě zaznamenali úspěšnou reprodukci hned u desítky vlčích smeček, a to v oblasti Šumavy, Krušných hor, Lužických hor, Ralska, Broumova, Slezských Beskyd a Javorníků. Dokazují to záběry z fotopastí i videa pořízená přímo v rámci aktivit v terénu.

Hnutí DUHA Olomouc, které vede celorepublikový program na ochranu velkých šelem, se podařilo získat záznamy vlčat v celkem osmi různých oblastech. Velký dík patří dobrovolníkům Vlčích hlídek a regionálním koordinátorům za jejich usilovnou práci. U dvou smeček pohybujících se na území NP Šumava a NP Bavorský les potvrdila rozmnožování Správa národního parku.

Ralská vlčí smečka se rozmnožila už posedmé v řadě

Záběry z fotopastí potvrdily reprodukci vlčí smečky v oblasti Podbezdězí a Ralska. V polovině července tu zapožívala čtyři zvědavá vlčata, pravděpodobně doprovázející své rodiče. První novodobá výhradně česká smečka se tak rozmnožila už sedmým rokem v řadě.

I Krušné hory se mohou druhý rok za sebou těšit z nových vlčat. Zatímco na nočních záběrech není jasné, zda se jedná o čtyři, nebo o pět mláďat, na denních záběrech jsou zaznamenána pouze čtyři vlčata. Celkový počet krušnohorských přírůstků tak zatím zůstává tajemstvím.

I přes rozsáhlou těžbu se lužickým vlkům zatím daří

Loni v zimě, na přelomu roku 2019 a 2020, pracovníci a dobrovolníci Hnutí DUHA Olomouc opětovně potvrdili výskyt minimálně čtyřčlenné vlčí smečky na území Lužických hor. Během letošního léta se nám podařilo získat důkazy o její reprodukci včetně záběrů malých vlčat z fotopastí. Lužické hory se v současné době potýkají s kůrovcovou kalamitou a s rozsáhlou těžbou dřeva. Přesto zde vlci našli dostatek klidu k rozmnožování a výchově mláďat a pevně doufáme, že tomu tak bude i v následujících letech.

Vlčata se popáté v řadě narodila i ve smečce žijící v západní části Broumova a ve Vraních horách, potřeť v oblasti polského národního parku Gór Stolowych, který navazuje na Broumovské stěny, a poprvé taktéž v hraničních Javořích horách. Na české území tak zasahují v oblasti Broumovského výběžku minimálně tři vlčí smečky.

Na Šumavě a v Bavorském lese zoologové potvrdili hned dvě smečky s letošními vlčaty. Zprávy o nich přinesla Správa NP Šumava, která existenci vlčat zkoumala nejen pomocí fotopastí, ale také akustickou stimulací, na níž obě smečky reagovaly vytím. Naproti tomu se letos zatím nepodařilo potvrdit rozmnožování smečky v Novohradských horách.

Poprvé se vlčata narodila ve Slezských Beskydech a podruhé v Javorníkách. Byla to právě karpatská pohoří, kam se vlci začali v rámci České republiky poprvé vracet v 90. letech minulého století.

Stopování šelem pokračuje i letos

Semináře, díky kterým se lidé mohou zapojit do stopování vlků a rysů v České republice, se konají už spoustu let. Letos je náš život ovlivněn šířením viru COVID 19, což s sebou přináší i řadu epidemiologických omezení. Přestože nevíme, jaká opatření a na jak dlouho budou platit, chystáme se semináře uspořádat i v letošní sezóně. Pochopitelně počítáme s tím, že budou přípůsobený vládním opatřením. Aktuální termíny a přihlášky najdete na stránkách <https://www.selmy.cz>.

Na úvodních seminářích se zájemci dozvídají vše potřebné pro monitoring velkých šelem a jejich ochranu. Jakmile napadne první sníh, mohou pak vyrazit do terénu a vyhledávat pobytové znaky vlků a rysů, především stopy, trus nebo srst. Dokumentují nalezené stopy, odebírají vzorky pro analýzy DNA a na vytipovaná místa umisťují fotopasti pro dlouhodobé sledování pohybu velkých šelem. Díky tomu všemu můžeme odhadnout počet zvířat, jejich chování a zvyky. Dobrovolníci navíc svou přítomností v terénu a hlášením nelegálních masitých návnad znesnadňují případné pokusy o pytláctví.

Hnutí DUHA na Klimakempu: chceme konec uhlí!

V této výjimečné době, kdy nevíme, jestli budeme za měsíc zase doma, nebo se vše vrátí k normálu, se organizaci Limity jsme my opět povedlo zmobilizovat veřejnost v rámci akčního víkendu proti uhlí, který se konal v mosteckém uhelném regionu. V sobotu 5. září se připojilo i Hnutí DUHA a uspořádali jsme demonstraci před elektrárnou Počerady.

Spolu s dalšími organizacemi a asi dvěma stovkami lidí jsme vyjádřili své požadavky:

- ukončit těžbu a spalování uhlí v České republice;
- zajistit spravedlivou transformaci uhelných regionů;
- co nejrychleji zavřít elektrárnu Počerady, která je největší a zároveň jedna z nešpinavějších uhelných elektráren;
- navýšit cíle snižování emisí do roku 2030.

Elektrárna Počerady bude od roku 2024 přecházet z polostátní firmy ČEZ do rukou uhlobarona Tykače. Je jedním z provozů, které žádají stát o výjimky z limitů pro rtuť, jež začnou platit v roce 2021, a chce tedy pokračovat ve vypouštění nadlimitního množství. Již déle než rok zasedá Uhlerná komise, která by o ukončení uhlí v České republice měla rozhodnout nejpozději do konce roku. Stará, nehospodárná a špinavá elektrárna Počerady by mohla být první z těch, které se budou postupně zavírat.

Žebříček podle Uhlerné komise: které uhelné elektrárny odstavit nejdřív?

Pořadí uhelných elektráren podle toho, jak by se v budoucnu měly odstavovat, před měsícem zveřejnili členové Uhlerné komise. Tento žebříček neodráží přání ekologických organizací, ale řídí se emisní intenzitou (množství emisí CO₂ na jednotku vyrobené energie). Na tomto kritériu pro uzavírání elektráren se Uhlerná komise dohodla na svém zasedání 5. června v Pruněřově.

Oficiálního zpracování tzv. kill-listu se ovšem obávají uhelné společnosti a spolu s předsedy komise (ministry Karlem Havlíčkem a Richardem Brabcem) až do října úspěšně bránily jeho vytvoření. Seznam je však nutný, mimo jiné pro další posouzení dopadů útlumu uhlí na regiony, zaměstnance i samotné firmy.

Nejhorší, tedy nejvyšší emisní intenzitu má největší česká uhelná elektrárna Počerady, která vypustí 1,033 tun CO₂ na MWh, a proto by měla být odstavena jako první. Naopak nejnižší hodnotu má elektrárna Mělník II (0,786 tun CO₂ na MWh). Emisní intenzitu ovlivňuje zejména účinnost využívání paliva a také to, jaké množství tepla vznikajícího při výrobě elektřiny je využito.

Ekologické organizace se snaží prosadit, aby konečným termínem pro uzavírání elektráren byl rok 2030. Tuto možnost prověřilo modelování české elektrizační soustavy od expertů ze společnosti Energynautics. Modelování počítalo s realistickým růstem výroby z obnovitelných zdrojů na dvojnásobek současné produkce, s pokračováním provozu jaderných reaktorů v Temelíně i Dukovanech, s výrobou elektřiny v tepelnárnách (které dle aktuálního výhledu již nejspíš nebudou využívat uhlí), s novými zdroji elektřiny z plynu a s vyšší spotřebou elektřiny. Model zkoumal fungování naší sítě v patnáctiminutových intervalech po celý rok, takže postihl i denní špičky spotřeby nebo propady výroby z fotovoltaiky v noci či v zimě.

Magazín Hnutí DUHA,
XXIII. ročník,
číslo 3/2020.

Vydává:

Hnutí DUHA, Údolní 33, 602 00 Brno,
telefon: 545 214 431,
e-mail: pratele@hnutiduha.cz,
www.hnutiduha.cz.

Šéfredaktorka: Jana Vondrová.

Redakce: Anna Kárníková, Martina Hlavatá, Petra Stračiaková, Ester Dobiášová, Sára Hájková, Ivo Kropáček, Michael Kleinert, Jiří Beneš, Martin Rexa.

Korektura: Lucie Krejčí.
Sazba a grafika:
Markéta Jedličková.

Foto: Lukáš Višňák, Markéta Jedličková, Martin Rak, Václav Křížek, Michala Rusaňuková, Petra Stračiaková, Samphoto, 123RF, Pixabay, Photospin, Unsplash.

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s. p., OSP Brno, č.j. P/23623/93 ze dne 25. 10. 1993. Registrováno u MK ČR E 12145.

Tištěno na recyklovaném papíře.

Hnutí DUHA prosazuje zdravé prostředí pro život, pestrou přírodu a chytrou ekonomiku. Dokážeme rozhybat politiky a úřady, jednáme s firmami a pomáháme domácnostem. Našich výsledků bychom nedosáhli bez podpory tisíců lidí, jako jste Vy.

téma

Odpadová revoluce: poslanci schválili nový zákon

Méně skládkování, více recyklace. Za odpad odvezený na skládky budou nyní obce platit více peněz. Nový zákon jim nabízí možnost ušetřit, pokud budou správně třídit a předcházet vzniku odpadu.

Deset let příprav nového zákona o odpadech jde do finále. Legislativa, kterou postupně zasunuli do šuplíku tři ministři životního prostředí, konečně prošla Poslaneckou sněmovnou. V době, kdy tento článek píšeme, míří do Senátu, a než se Vám časopis dostane do rukou, bude již nová norma nejspíše na cestě k podpisu na Pražský hrad. A je velmi pravděpodobné, že zákon se příliš neliší od verze schválené poslanci v parlamentu.

Za to, že máme nový odpadový zákon, vděčíme především Evropské unii. Evropská komise, Evropský parlament i zástupci národních vlád zastoupení v Radě Evropské unie se shodli, že nové směrnice budou požadovat výrazné zvýšení recyklace a omezení skládkování. Členská země je musely do poloviny roku 2020 zapracovat do své národní legislativy. Je ale zřejmé, že Česká republika ani řada dalších států dvouletý termín na implementaci nedodrží a že norma bude mít mírné zpoždění. Evropská komise už na Českou republiku uvalila v této souvislosti žalobu za nedodržení předpisů.

Dražší skládkování, ale s třídící slevou

Jisté je, že skládkování se v budoucnu mnohem méně vyplatí – jako nejhorší možnost nakládání s odpady bude výrazně dražší. Poplatek za skládkování se zvýší ze současných 500 korun za tunu na 800 korun v roce 2021 a bude se dále zvyšovat až na 1 850 Kč v roce 2029. Producenti se budou muset nad tvorbou odpadu důkladně zamyslet a hledat jiné, levnější způsoby nakládání s odpadem, než je jeho zahrabání do země.

Hnutí DUHA se zároveň podařilo přesvědčit ministra životního prostředí Richarda Brabce i další poslance, aby schválili takzvanou třídící slevu ze zvyšujícího se skládkovacího poplatku. Sleva umožňuje obcím skládkovat v roce 2021 odpad do limitu 200 kg na jednu osobu, která má v obci trvalý pobyt. Za odpad skládkovaný nad tento limit již bude muset obec platit vyšší skládkovací poplatek.

Přitom skládkovací limit se bude každoročně snižovat o 10 kg až na 120 kg na osobu v roce 2029.

Spočítali jsme, že pokud obec posílá na skládku v průměru 240 kg odpadů na osobu ročně, připlatí si v roce 2021 za každou osobu 12 korun a v roce 2025 již 80 korun. Například obec s 2 000 obyvateli tak ročně utratí o 160 000 Kč více. Krása třídící slevy spočívá v tom, že pokud obec sníží produkci odpadů na požadovaný skládkovací limit, tedy na 200 kg na osobu v roce 2021, odpadové hospodářství pro ni nejenže nezdrazí, ale obec naopak ušetří 20 Kč za osobu. V roce 2025 by tedy naše vzorová obec s 2 000 obyvateli při snížení produkce odpadů z 240 na 160 kg na osobu neplatila 160 000 Kč navíc, ale naopak by 80 000 Kč ušetřila.

Třídící sleva může konečně přimět města a obce ke změně nakládání s odpady. Obce nejspíše usnadní domácnostem třídění odpadů, aby nádoby na tříděný sběr byly umístěny blíže k lidem. Umožní jim třídít i bioodpady, které tvoří až třetinu hmotnosti komunálních odpadů. A mnohem častěji budeme také svědky

změny způsobů plateb za odpad. Města a obce budou postupně ustupovat od paušálních plateb, kde platí všichni stejně. Municipality začnou přecházet na známkové, žetonové či jiné motivační způsoby platby domácností za odpad. V mnoha městech a obcích začne platit pravidlo, že kdo třídí, platí méně než ten, kdo netřídí. Zdá se, že jsme na počátku skutečné odpadové revoluce.

Kontroverzní klička i odpady z dovozu

Poslanci bohužel kývli na kontroverzní pozměňovací návrh Jana Zahradníka z ODS. Bývalý jihočeský hejtman společně s bývalým sociálnědemokratickým primátorem Olomouce Antonínem Staňkem navrhli, aby nová legislativa umožnila skládkovým firmám zpětně se vyhnout doplacení stamilionů korun za neodvedený skládkovací poplatek, a sice tím, že ukládané odpady přejmenovali na výrobky. Nevybrané stamiliony nyní chybějí v rozpočtu obcí i Státního fondu životního prostředí. Přesto tento „proskládkářský“ návrh sněmovnou hladce prošel. Proti se postavili pouze poslanci České pirátské strany a STAN a někteří poslanci TOP 09 a KDU-ČSL. Z vládních poslanců byl proti pouze ministr životního prostředí Richard Brabec, který však o svém postoji nepřesvědčil nikoho dalšího z vládních poslanců.

Poplatek za spalování odpadů, jehož zavedení nám po vzoru dalších sedmi evropských zemí dlouhodobě doporučují experti OECD a Evropské komise, poslanci nezavedli. Odmítli také přísnější evidenci odpadů přijímaných na skládky a monitoring skládek 24 hodin denně 7 dní v týdnu, což by v 21. století měl být standard. Rovněž odmítli omezit z 25 % na 20 % podíl odpadů, které je možné na skládku ukládat jako takzvané technické zabezpečení skládky, za něž se neplatí skládkovací poplatek. Dlouhodobě se však ukazuje, že 20 % z přijímaných odpadů na technické zabezpečení skládek postačuje.

Několik opozičních poslanců se také marně pokoušelo omezit dovoz odpadů ze zahraničí za účelem jejich spálení v českých spalovnách. Vláda a poslanci prosadili, že dovoz odpadů ke spálení se zakáže pouze tehdy, pokud by se kvůli odpadům z dovozu měly tuzemské odpady skládkovat. Vypadá to, jako by vláda chtěla umožnit investorům, aby u nás postavili další spalovny a počítali s jejich naplněním odpadem dováženým ze zahraničí. Zbytek po spálení, který tvoří čtvrtinu až třetinu hmotnosti spalovaného odpadu, si pak ve formě toxických popílků a nebezpečné škváry uložíme na naše stávající skládky.

Blíží se konec skládkování?

Asi největší debata se však ve sněmovně nesla kolem termínu ukončení skládkování. V roce 2014 ministr Brabec prosadil do odpadové legislativy ustanovení o ukončení skládkování recyklovatelných, biologicky rozložitelných a výhřevných odpadů od roku 2024.

Po šesti letech se ukázalo, že naše kritika tohoto ministra přístupu byla zcela na místě.

Samotné schválení termínu nevedlo ke vzniku nových technologií pro zpracování odpadů a žádné se v dostatečných

kapacitách ani neplánují. Richard Brabec proto v nové odpadové legislativě navrhuje omezení skládkování odsunout až na rok 2030.

Zákaz skládkování recyklovatelných odpadů je přitom logický a objevuje se i v evropské směrnici. Rozumné je rovněž přestat skládkovat odpady, které se na skládce působením mikroorganismů rozkládají na metan, jenž významně přispívá ke klimatickým změnám. Skládky, i přes snahu zachytit a spálit většinu vznikajícího metanu, patří mezi významné producenty skleníkových plynů. Přitom technologie, které umějí řízeně rozkládat biologicky rozložitelné odpady (kompostárny, bioplynové stanice), existují a dokážeme je relativně rychle postavit. Již nyní končí na našich skládkách každoročně asi milion tun biologicky rozložitelných odpadů. Jedná se především o produkty, které na skládce nepatří: trávu, listí a zbytky potravin, ovoce či zeleniny.

Je naopak hodně diskutabilní, zda zakazovat skládkování výhřevných odpadů. Je-li řeč o výhřevných odpadech, které nejsou recyklovatelné a biologicky rozložitelné, máme na mysli pouze špatně recyklovatelné plasty. A ty je třeba především přestat vyrábět. Jelikož jsou vyrobeny z ropy, vede jejich spalování

k dalšímu vypouštění emisí skleníkových plynů a ke kontaminaci životního prostředí toxickými přídatnými látkami, jež jsou v nich obsažené. Prvky, jako jsou brom, chlor, antimon a další, se spalováním nezmění na žádné jiné prvky. Navíc stavět kapacity na spalování produktů, které by se měly přestat vyrábět, není úplně rozumné. Většina poslanců ovšem ve shodě s vládou na parametru výhřevnosti trvá. Podle výpočtů Hnutí DUHA povede odsunutí konce skládkování biologicky rozložitelných odpadů z roku 2024 až na rok 2030 k vyšším emisím skleníkových plynů, než vytvoří veškerá letecká doprava u nás.

Navíc – jak je uvedeno výše – nejde o úplný zákaz skládkování, ale pouze o konec skládkování odpadů s určitými parametry. Znamená to, že i po roce 2030 bude na skládkách končit popel z domácích topenišť, ale i toxické popílků a nebezpečné látky obsahující škváru, které zůstávají po spálení komunálních odpadů ve spalovnách ZEVO (= „zařízení na energetické využití odpadů“; zkratka používaná propagátory spaloven). Škvára a popílků tvoří hmotnostně 25–33 % původně spalované hmotnosti odpadů, a nejde tudíž o zanedbatelná množství.

Prostor pro obce i každého z nás

Naši letmou exkurzí po odpadovém zákoně zakončíme pozitivně. Sněmovna schválila návrh poslance Kolovratníka a poslankyně Balaščíkové z hnutí ANO, aby měl zadavatel veřejné zakázky povinnost zohlednit aspekty inovativního a sociálně a environmentálně odpovědného zadávání. Taková formulace by mohla pomoci s odbytem produktů vyráběných z recyklátů, a tím rozvíjet skutečnou recyklaci. Výběrová řízení vypisují velmi často obce nebo různé státní a regionální úřady. Je tedy na nich, jakým způsobem zapracují do svých výběrových řízení princip environmentálně odpovědného zadávání.

Zákonný základ zřejmě máme, teď ho ještě zbývá prosadit v praxi. Legislativa nám nahrává a na úrovni obcí už bude platit, že co je ekologické, je i ekonomické. Obce dostávají díky práci Hnutí DUHA impulz, aby se zamyslely nad svým odpadovým hospodářstvím a náklady s tím spojenými. Pomozte nám v tom i Vy a zeptejte se na veřejných jednáních zastupitelstev měst a obcí, jestli už má Vaše obec v souvislosti s výrazným zdražením skládkovacích poplatků plán, jak snížit produkci směsných odpadů, nebo zda se chystá zdražovat služby spojené se svozem odpadů. Můžete svému vedení města třeba i napsat. Už jen to donutí představitele obcí, aby se nad touto otázkou pozastavili.

I ve své domácnosti můžete přemýšlet nad produkcí vlastních odpadů a pokusit se je snížit. Pomáhá dvakrát se zamyslet, zda to, co kupujete, skutečně potřebujete. Obalům lze předejít nákupem v bezobalovém obchodě. Elektronika a elektrické spotřebiče vydrží déle, pokud jsou kvalitní a s delší zárukou, někdy dokonce i doživotní. Více tipů naleznete na internetových stránkách Hnutí DUHA: <https://umenizit.hnutiduha.cz/nakupy/jak-nakupovat>.

Hnutí DUHA společně s pražskou kanceláří Heinrich-Böll-Stiftung vydalo český překlad **Atlasu plastů**. Publikace na základě tvrdých faktů, dat a čísel ukazuje, že příběh plastů, který nám obvykle vyprávějí jejich výrobci, je jen mýtus. Jediným řešením plastové problematiky je rychle a drasticky snížit jejich produkci a spotřebu a regulovat je na místní, národní i celosvětové úrovni.

Věděli jste, že více než polovina všech plastů na světě byla vyrobena po roce 2005? A že se zrecyklovalo pouze 10 % vyrobených plastů? Ovšem ani recyklace není v případě plastů řešením, protože jde často o tzv. downcyklaci.

Častým tématem diskuzí je plastový odpad a mikroplasty v oceánech. Málokdo si však uvědomuje, že znečištění naší půdy plasty je 4x až 23x vyšší než znečištění moří. Plasty už dýcháme, jíme i pijeme...

Atlas plastů si můžete stáhnout na webové stránce <https://cz.boell.org/cs/2020/09/23/atlas-plastu>.

130 KILOMETRŮ BĚHU ZA LASKAVĚJŠÍ KONEC UHLÍ

ZNÍ TO NEUVĚŘITELNĚ, ALE JE TO TAK: ROMAN HŘEBECKÝ, AMATÉRSKÝ BĚŽEC Z BRNA, SE ROZHODL SVĚRÁZNÝM ZPŮSOBEM UPOZORNIT NA KONEC UHLÍ. SVÝM BĚHEM POD KRUŠNÝMI HORAMI CHTĚL POUKÁZAT NA TO, ŽE V HNĚDOUHELNÝCH REGIONECH ŽIJÍ TISÍCE LIDÍ, KTEŘÍ CELÝ SVŮJ ŽIVOT PRACOVALI V DOLECH NEBO ELEKTRÁRNÁCH, A ŽE PŘI ÚTLUMU UHLÍ A ROZVOJI NOVÝCH ZDROJŮ ENERGIE BYCHOM NA NĚ NEMĚLI ZAPOMÍNAT.

Roman není spokojený se stavem klimatu a přeje si odklon od uhlí – stejně jako my. Rozhodl se proto vytvořit na webu Darujme.cz výzvu a získané peníze darovat Hnutí DUHA. Aby své výzvě dodal na důrazu, vytyčil si odvážný cíl: za 48 hodin uběhnout 260 kilometrů dlouhou trasu, která vedla kolem uhelných elektráren od Ústí nad Labem až do Sokolova.

„KDYŽ VŠECHNO PŮJDE DOBŘE, MŮŽU BÝT KOLEM PŮLNOCI Z PÁTKU NA SOBOTU NĚKDE V MOSTĚ NEBO LITVÍNOVĚ. NAD RÁNEM BYCH MOHL BÝT U JIRKOVA NEBO CHOMUTOVA. DRUHÁ NOC MĚ CHYTNĚ NĚKDE V OKOLÍ KLÍNOVCE A BOŽÍHO DARU. RÁNO SNAD BUDU VE VŘESOVĚ, DOŠOURÁM SE DO TISOVÉ A PAK ZASE ZPÁTKY NA VLAK DO SOKOLOVA.“

Od elektrárny k elektrárně, od dolu k dolu

Vyrážel v pátek 9. října v poledne. Odstartoval u ústeckého vlakového nádraží a běžel směrem k elektrárně Tisová na Sokolovsku, kam chtěl dorazit v neděli kolem 12 hodin. Trasa vede napříč Ústeckým i Karlovarským krajem a Roman ji chtěl zvládnout bez delších přestávek.

Hlavním cílem akce byla ekologická osvěta. „Chci běžet od elektrárny k elektrárně, od dolu k dolu. Rád bych upozornil na to, že přijde konec uhlí. A aby ten konec dopadl dobře, musí být přívětivý i pro obyčejné lidi, kteří tam pracují a kteří kvůli nutné změně přijdou o práci. Proto se snažím, aby se o spravedlivém odklonu od uhlí otevřeně diskutovalo a hledalo se nejlepší řešení,“ vysvětlil Roman.

Ačkoli se ambiciózní plán, který si běžec předsevzal, podařilo splnit jen z poloviny, zaslouží si velký obdiv. Po zhruba 80 kilometrech ho začala zlobit kyčel a musel svůj běh předčasně ukončit v sobotu po poledni. I tak ale dokázal zaujmout mnoho lidí i médií. Během 24 hodin uběhl úctyhodných 130 kilometrů. Oproti původnímu plánu tak oběhl „pouze“ 97 procent instalovaného výkonu uhelných elektráren.

Roman sice žije v Brně, ale není mu lhostejné, co se děje na opačné straně republiky. „Nevěřím, že se jakákoli proměna dá citlivě udělat tak, že se sejdou chytré hlavy a u stolu vymyslí řešení, které pak jen naordinují,“ tvrdí. Klíčové podle

něj je, aby lidé, kteří budou mít v oblasti energetiky v budoucnu vliv, znali kontext, obavy a potřeby postižených krajů a reagovali na ně. Na to všechno má jeho snaha poukázat a přitáhnout pozornost.

S lidskou energií pro čistší ovzduší a zdravější klima

Konec spalování uhlí by mohl podle ekologů přijít už za deset let. Na základě dostupných dat víme, že všechny uhelné elektrárny v České republice je možné odstavit postupně do roku 2030. A pokračovat jen s teplárnami, které vyrábějí i elektřinu, pokud stát podpoří rozumný rozvoj obnovitelných zdrojů.

Romanova výzva, zveřejněná na portálu Darujme.cz, přiměla k finančnímu příspěvku téměř 60 lidí. Nakonec získal přes 160 % z původního cíle a jeho dar

poputuje na naši kampaň s názvem S lidskou energií pro čistší ovzduší a zdravější klima. Prostřednictvím této kampaně chceme především přimět lidi, aby se změnou k čistější energii začali u sebe a nečekali jen na sliby politiků.

Připojte se!

Budeme prosazovat, aby si obce ve spolupráci se svými občany mohly stavět vlastní větrné elektrárny a aby obyvatelé bytových domů byli motivováni zakládat energetická družstva a na střechu si instalovat solární panely. Obce i domácnosti si tak budou moci vyrábět vlastní čistou a levnou elektřinu.

S Vaší lidskou energií chceme začít novou epizodu české energetiky. Podepište prosím výzvu, kterou najdete na webových stránkách energie.hnutiduha.cz. Děkujeme!

HLEDÁME SPOJENCE. ŘEKNĚTE O NÁS SVÉ ŠÉFCE NEBO ŠÉFOVI!

NAŠICH DÁRKYŇ A DÁRCŮ SI VELMI VÁŽÍME. PRÁVĚ DÍKY NIM TOTIŽ MŮŽEME PROSAZOVAT CÍLE, KTERÉ NEJSOU MALÉ, A BÝT ÚSPĚŠNÍ. NYNÍ NA VÁS ALE MÁME VELKOU PROSBU. NEBUDEME DLOUHO CHODIT OKOLO HORKÉ KAŠE: ZAČÍNÁJÍ NA NÁS DOLÉHAT EKONOMICKÉ DŮSLEDKY PANDEMIE KORONAVIRU. ABYCHOM MOHLI VE SVÉ PRÁCI POKRAČOVAT V PLNÉ SÍLE, POTŘEBUJEME LETOS ZÍSKAT OD NAŠICH PŘÍZNIVCŮ PŘES 11 A PŮL MILIONU KORUN. V PŮLCE ŘÍJNA, KDY PÍŠU TENTO ČLÁNEK, VÍM, ŽE NÁM PRO NAPLNĚNÍ TĚTO ČÁSTKY CHYBÍ JEŠTĚ 4 016 997 KORUN.

Finanční vyhlídky pro neziskovky nikdy nebyly růžové a nyní je situace ještě těžší. Proto se s důvěrou obracíme na Vás. Potřebujeme nutně podporu dalších lidí – třeba těch, které máte zrovna kolem sebe. Mají Vaši kolegové nebo zaměstnavatelé rádi přírodu a záleží Vám na životním prostředí? Staňte se naším ambasadorem či ambasadorkou. Pokud pracujete ve firmě či společnosti, obraťte se na svého šéfa. Třeba právě Vaše firma čeká na příležitost a ráda se zapojí do řešení environmentálních problémů v naší zemi, které citelně zasahují do života nás všech. Posunete se tak o krok dál – stejně jako to dělají ty nejúspěšnější firmy.

Co umíme aneb Jak o nás mluvit?

Co o nás můžete svému zaměstnavateli říct? Na to určitě znáte odpověď sami.

Ale kdybyste tápali, trochu vám poradíme: jsme největší českou ekologickou organizací. Loni jsme oslavili 30. narozeniny. Za tu dobu jsme nasbírali hodně zkušeností, takže naše experty a expertky můžete potkávat na jednáních s politiky, spolupracujeme s úřady, dokážeme rozvíjet firmy a pomáháme domácnostem. Každý den tvrdě pracujeme na tom, abychom měli v České republice pestrou přírodu, chytrou ekonomiku a zdravé prostředí pro život náš i dalších generací.

Naštěstí v tom všem nejsme sami. Máme podporu Vás a dalších tisíců lidí, díky nimž jsme dokázali mimo jiné připravit a prosadit první český zákon o ochraně ozónové vrstvy, vysadili jsme 212 000 stromů a také se nám podařilo přimět poslance k zamítnutí návrhu, který měl otevřít šumavský národní park developerům. A mnoho dalšího.

K našim nejaktuálnějším výzvám patří kampaň pro navrácení života do českých

lesů, které se ocitají uprostřed kalamity, prosazení moudřejšího zacházení s odpady nebo cesta k obnovitelným zdrojům energie pro obce a města, aby si lidé mohli energii sami vyrábět a sdílet s ostatními.

Proč je pro firmu výhodné podporovat naši organizaci?

Co získá firma z podpory neziskové ekologické organizace? Každému z nás bezpochyby záleží na prostředí, ve kterém žije a působí. Být společensky odpovědnou firmou je v jejím zájmu, protože právě odpovědné jednání zvyšuje loajalitu zaměstnanců a jejich ochotu pro společnost pracovat, což přináší konkurenční výhodu. Více se dočtete na webu, který se společenské odpovědnosti firem (Corporate Social Responsibility) věnuje: www.csr-online.cz/co-je-csr.

Další výhodou je možnost odečíst si dar z daní. Na začátku každého kalendářního roku všem našim dárcům automaticky vystavujeme potvrzení o daru. Od základu daně si firmy mohou odečíst hodnotu darů poskytnutých na ekologické účely, pokud jejich hodnota činí alespoň 2 000 Kč. V úhrnu lze odečíst nejvýše 10 % ze sníženého základu daně.

Všechny naše kampaně si zaslouží dotáhnout do zdárného konce, ale bez pořádné finanční injekce to bohužel nezvládneme. Věříme, že se s Vaší pomocí náš „duhový tým“ rozroste o další skvělé hrdiny z řad Vašich kolegů a kolegyně a že spolu oslavíme ještě mnoho úspěchů.

Pokud Vás tento článek zaujal, rádi byste svojí firmou rozšířili náš tým, ale stále ještě nevíte jak na to, neváhejte nám napsat na naši e-mailovou adresu pratele@hnutiduha.cz – rádi vám poradíme!

Chcete mít kolem sebe méně odpadů a možnost druhotně zpracovat kuchyňský odpad, který je zdrojem živin pro zničenou půdu?

Přejete si dýchat vzduch bez toxického olova? Také jste pro uzavření zbytečných uhelných elektráren, které lze nahradit obnovitelnými zdroji energie?

Toužíte stejně jako my jíst zdravé lokální potraviny a oživit tradici českého farmářství?

Nechcete se jen tak dívat, jak usychají naše lesy?

Oslovte svého šéfa a přiveďte ho do našeho týmu. Společně na to máme!

TO BUDE BZUKOT ANEB MILION HLASŮ PRO VČELY A OPYLOVAČE

JSME TO, CO JÍME? NAPROSTÁ VĚTŠINA OVOCE A ZELENINY OBSAHUJE ZBYTKY CHEMICKÝCH PESTICIDŮ A STEJNĚ TAK PITNÁ VODA. NAPŘÍKLAD JABLKA JSOU V PRŮMYSLVÉM ZEMĚDĚLSTVÍ VYSTAVENA DVACETI TOXICKÝM POSTŘÍKŮM ROČNĚ. TY UBLÍŽUJÍ NEJEN NÁM, ALE I VČELÁM A DALŠÍM OPYLOVAČŮM, KTEŘÍ JSOU KLÍČOVÍ PRO ZDRAVOU A BOHATOU PRODUKCI POTRAVIN. NA VELKÝCH MONOKULTURNÍCH LÁNECH OBILÍ, ŘEPKY ČI JINÝCH PLODIN PAK NENACHÁZEJÍ POTRAVU A HLADOVĚJÍ.

Pesticidy mají potlačovat výskyt škůdců a chorob. Kromě toho však mají fatální vliv i na včely, motýly, divoké opylovače a další obyvatele krajiny a následně i na nás – na lidi. Syntetické pesticidy a umělá hnojiva navíc hubí i půdní organismy. Půda pak přichází o schopnost zadržovat vodu a přirozenou úrodnost a rostliny ztrácejí svoji obranyschopnost – stávají se na chemikáliích závislé. A s nimi bohužel i zemědělci. Je to tak trochu začarovaný kruh.

Nejen v České republice proto voláme po změně. Propojili jsme se s lidmi napříč

celou Evropskou unií pod záštitou Evropské občanské iniciativy (European Citizens' Initiative) a společně šíříme výzvu Zachraňme včely a farmáře (Save Bees and Farmers). Jakmile získáme jeden milion hlasů, Evropská komise musí naše požadavky ze zákona projednat.

A co vlastně požadujeme? Podporu biologické rozmanitosti, podporu zemědělců a zemědělek, kteří s krajinou hospodaří šetrně, a také snížení a od roku 2035 zákaz používání syntetických pesticidů.

**Pojďte do toho s námi
a podepište výzvu na stránce
www.zasadmese.cz/vcely
i Vy. Děkujeme!**

NOVÁ STRATEGIE AGROPRŮMYSLU: ZAŽALUJEME TĚ!

KARL BÄR, JEDEN Z HLAVNÍCH INICIÁTORŮ KAMPANĚ SAVE BEES AND FARMERS, ČELÍ SE SVÝMI KOLEGY ŽALOBĚ, KTERÁ HO MŮŽE DO KONCE ŽIVOTA FINANČNĚ ZRUINOVAT. PROČ? PROTOŽE POUKÁZALI NA NADUŽÍVÁNÍ PESTICIDŮ A JEJICH DOPADY.

V údolích Jižního Tyrolska se rozkládají obrovské jablečné sady, ze kterých pochází 10 % evropské produkce jablek. Možná si i Vy občas kupujete v supermarketu italská jablka, ať už je to Jonagold, Gala či jiná odrůda. Produkce takového množství relativně levných jablek na tak malém území však něco stojí. Masivní používání syntetických pesticidů je až na výjimky standardem a pesticidy nezůstávají jen v jablečných sadech. V těsných údolích není mnoho dalšího prostoru a sady jsou nalepeny na místní vesnice. A tak najdeme pesticidy i na dětských hřištích, a některé dokonce až v sousedním Švýcarsku.

Na tyto problémy a rizika intenzivní jablečné produkce dlouhodobě poukazují aktivisté, jako je Karl Bär z německého Umweltinstitut nebo dokumentarista

Alexander Schiebel. Místním politikům a farmářům se to však nelíbí, protože to kazí obraz idylických alpských údolí, který se snaží budovat. Tamní ministr zemědělství Arnold Schuler proto využil praktiku, jež se v Evropě stále častěji využívá pro umlčování protestních hlasů – Karla a Alexandera zažaloval.

Ačkoli se může zdát, že tato praktika je oproti starým mafiánským či represivním metodám téměř nevinná a v souladu s právním řádem, ve skutečnosti může efektivně poškodit svobodu slova a zastrašit všechny, kteří se snaží na environmentální problémy upozorňovat. Takové soudy se pak táhnou měsíce až roky, stojí velké množství peněz i energie a v krajním případě mohou Karla a Alexandera finančně zruinovat do konce života. A i kdyby soud

vyhráli, ztracené roky, během nichž mohli dál bojovat za lepší životní prostředí, jsou nenávratně pryč.

Jeden za všechny, všichni za jednoho

Karl a Alexander se však nevzdávají. Celý soud se rozhodli zmedializovat a poukázat na tyto nové praktiky agropřůmyslu. Solidárně je podpořilo přes 100 evropských organizací. Ostatně to, že jiná cesta je možná, ukazuje třeba vesnice Mals, která se rozhodla syntetických pesticidů zcela zbavit. I tamní starosta už byl za své snahy žalován, ale uspěl a ukázal, že to jde.

I my stojíme při Karlu a Alexanderovi. Svoboda slova a kritiky musí zůstat zachována!

SPOJILI JSME SÍLY PRO LEPŠÍ ZÁKON O MYSLIVOSTI

ZÁKON O MYSLIVOSTI DEFINUJE ŘADU ČINNOSTÍ, JEJICHŽ SPRÁVNÉ PRAVIDLO JE ZCELA ZÁSADNÍ PRO ZDRAVOU KRAJINU. MYSLIVCI JSOU NEDÍLNOU A DŮLEŽITOU SOUČÁSTÍ OCHRANY NAŠÍ PŘÍRODY. MYSLIVECKÉ PARAGRAFY VŠAK DLOUHODOBĚ NEJSOU SCHOPNY SNÍŽIT POČET ZNIČENÝCH MLADÝCH STROMKŮ V LESÍCH, KTERÉ JELENI, SRNCI A DALŠÍ DRUHY SPÁRKATÉ ZVĚŘE OKUSUJÍ, LOUPAJÍ A VYTLOUKAJÍ. PRÁVĚ ZNAČNÉ ŠKODY, JEJICHŽ CELKOVOU VÝŠI LESNÍČTÍ EXPERTI ODHADUJÍ V ŘÁDECH MILIARD KORUN ROČNĚ, LONI NA PODZIM PŘIMĚLY POSLANCE A POSLANKYNĚ UPRAVIT MYSLIVECKOU LEGISLATIVU.

Nově mají myslivcům určit počet odlovených zvířat orgány státní správy, a sice na základě skutečných škod v lesích. Doposud si číslo určovali nimrodi sami. S přijatými změnami, které podpořily stovky erudovaných vědců a vědkyň, bohužel nesouhlasila naše největší myslivecká organizace – Českomoravská myslivecká jednota – a novelu ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství přepsala. Nyní se tuhle svoji verzi, obsaženou v aktuálně projednávaném vládním návrhu novely zákona o myslivosti, snaží prosadit. A to i přes to, že aktuálně platná legislativní úprava ještě nevstoupila v účinnost.

Abychom zachovali princip plánování lovu spárkaté zvěře podle míry škod v lesích a napravili největší nešvary současného zákona, vytvořili jsme koalici s vlastníky, sedláky, lesníky i ochránci přírody a v polovině července jsme představili naše společné požadavky. Celkem osm významných organizací (Hnutí DUHA, Asociace soukromého zemědělství ČR, Svaz vlastníků obecních a soukromých lesů, Český svaz ochránců přírody, Česká společnost ornitologická, Spolek vlastníků honebních pozemků, Svaz vlastníků půdy) společně vzneslo následující požadavky:

1. Plánování lovu podle míry škod upravit tak, aby skutečně fungovalo

V zásadách chovu je nutné stanovit nejen povinnost udržovat početnost zvěře tak, aby neklesla pod minimální stav, ale vymezit i určitý horní strop. To znamená, že početní stavy zvěře nesmějí překročit přiměřenou míru poškození lesních ekosystémů.

2. Zveřejnění úplného znění návrhů vyhlášek, na něž se návrh úpravy systému plánování lovu spárkaté zvěře odvolává

Bez znalosti prováděcích předpisů, které jako jediné mohou zajistit funkční nastavení plánů lovu, není možné vést odbornou diskuzi o návrhu novely zákona o myslivosti. Budou-li napsané špatně, bude spárkatá zvěř i nadále spásat většinu mladých stromků a lesníci každoročně přijdou o miliardy korun. K posouzení nestačí teze vyhlášky; je třeba stanovit jasný limit, při jaké výši poškození lesa se zvyšuje, či snižuje stav.

3. Posílení práv vlastníků pozemků, na nichž myslivci hospodaří

Organizace zastupující vlastníky více než poloviny honebních pozemků v ČR upozorňují především na skutečnost, že spárkatá zvěř ničí jejich majetek, a zejména menší vlastníci se nemohou účinně bránit ani řádně uplatňovat škody v reálné výši. Je nutné umožnit vlastníkům pozemků výkon práva myslivosti, aby mohli sami chránit svou úrodu a lesy, a rovněž snížit minimální výměru pro vlastní honitbu na 250 hektarů.

4. Ze seznamu zvěře, kterou myslivci obhospodařují, vyřadit chráněné a ohrožené druhy zvířat a přidat do něj nepůvodní invazivní predátory

Je zcela nesmyslné, aby mezi zvěří, o kterou musejí dle zákona myslivci pečovat, přikrmovat ji atd., byly druhy, jako je kočka divoká nebo poštolka obecná. Povinnosti uvedené v zákoně o myslivosti by těmito druhům zvířat dokonce mohly reálně uškodit. Zařazení na „seznam zvěře“ posiluje míru ilegálního lovu některých druhů, byť chráněných, jež myslivecká tradice považuje za tzv. škodnou. Dva druhy ptáků – celoevropsky ohrožené kachny polák velký a polák chocholačka – jsou dokonce zařazeny do kategorie zvěře, kterou lze lovit. Celkem 37 zvířecích druhů je třeba ze seznamu odstranit. Tím není nijak dotčena možnost regulace těchto zvířat v případě, že taková potřeba nastane (například problémovi jedinci). Naopak čtyři druhy nebezpečných nepůvodních invazivních predátorů v seznamu zvěře chybějí a jejich zařazení na seznam lovné zvěře by naopak rozšířilo praktické možnosti jejich regulace.

5. Usnadnění dohody při vymáhání škod

Je třeba zavést povinnost uživatele honitby a vlastníka či pachtýře sejit se po nahlášení škody osobně na místě, škodu společně zdokumentovat a sepsat o ní zápis. Tento krok podporuje vstřícnější komunikaci, přispívá k možné dohodě a snižuje počet případů, kdy jsou škody vymáhány soudní cestou. Zároveň omezuje možné problémy spojené s elektronickou komunikací a její průkazností u tak klíčové problematiky, jako je uplatnění škod.

6. Zákaz pronájmu státních honiteb

Honitby, jejichž držitelem je organizace hospodařící s majetkem státu, by neměly být pronajímány za účelem mysliveckého hospodaření, a to zcela analogicky, jako je v lesním zákoně stanoven zákaz pronájmu lesů za účelem lesního hospodaření. Vlastník (stát) deklaruje zájem na vyváženém stavu spárkaté zvěře a lesa (viz např. Národní lesnický program II., Zásady státní lesnické politiky, Strategie rozvoje Lesů ČR, s. p., na období od 1. 9. 2019 do 31. 12. 2024). Zájmem nájemce honitby je ovšem maximální uspokojení jeho potřeby (lov, myslivost), podobně jako je zájmem nájemce lesa maximalizace zisku z prodeje dřeva.

Pronájem státních honiteb rovněž vnáší do tohoto vztahu požadavek uživatele honitby na zhodnocení finančních prostředků vložených do pronájmu honitby a provozu myslivosti. To má za následek upřednostňování vysokých stavů spárkaté zvěře bez ohledu na škody, které tato zvěř na lesních ekosystémech působí.

Dosavadní zkušenosti ukazují, že v praxi nelze tento rozpor odstranit podmínkami v nájemní smlouvě, a proto je nezbytné přistoupit k zákazu pronájmu státních honiteb s tím, že doběhnou současné smlouvy a nové se již nebudou uzavírat. K výkonu myslivosti ve státních honitbách se tímto způsobem dostane mnohem větší množství myslivců včetně těch řadových. Myslivost bude prováděna pod odborným vedením státních lesníků, nebude třeba obávat se vlivného nájemce a stavy zvěře i množství škod se výrazně sníží. Tímto způsobem to funguje v sousedním Německu.

Po přijetí těchto nejnnutnějších změn řešících nejpálčivější problémy myslivosti je třeba urychleně připravit zcela nový zákon o myslivosti. Ten současný totiž i přes několik novelizací není schopen reagovat na aktuální problémy a potřeby našeho životního prostředí. Nová podoba zákona musí reflektovat aktuální situaci stavu české krajiny a současné potřeby hospodaření a péče o les i zemědělskou půdu.

O našich společných požadavcích jednáme s poslanci a poslankyněmi, na půdách ministerstev a s dalšími důležitými subjekty. Jsme přesvědčeni, že hlas naší silné koalice bude natolik přesvědčivý, že se na konci legislativního procesu dočkáme akceptace našich požadavků. V opačném případě by byly pestré a odolné lesy, v nichž panuje rovnováha, pouhým snem a nevyslyšeným přáním více než 68 000 lidí, kteří se připojili k naší výzvě Zachraňme lesy.

KRAJINA OKEM FOTOGRAFA

Podzimní mlhavé ráno, vůně spadaného listí, skalní města a věže, krásné bukové lesy, romantická údolí i hluboké soutěsky a strže Českosaského Švýcarska – to je ráj, do kterého se přední český krajinářský fotograf Martin Rak vždycky rád vrací. V polovině září uspořádalo Hnutí DUHA v pražském Vnitrobloku benefiční aukci jeho fotografií, která vynesla přes 130 000 korun. S čím rád experimentuje a jakou krajinu by si přál za dvacet let? Neváhejte se začíst.

Čím jste chtěl být jako malý kluk?

Těch vysněných povolání bylo několik, ale nejvíce asi pilotem. Létání mě v dětství fascinovalo.

Co vás přivedlo k fotografování? Kdy jste se rozhodl, že se tím budete živit?

K fotografování mám vztah od raného dětství, protože můj děda byl vášnivým amatérským fotografem a zasvětil mě do základů focení. Vážně se fotografii věnuji zhruba od roku 2009. Stále je to především koníček, a proto mám nesmírnou radost, že se tím mohu i živit.

Proč jste si jako cíl svého hledáčku vybral krajinu?

Do přírody jsem vždycky jezdil rád a byla to právě krajina, která mě k fotografování přivedla. Krajina je hlavní inspirací mojí práce.

Vnímáte rozdíl mezi procházkami krajinou bez fotoaparátu a s ním?

Vlastně ani moc ne, protože na krajinu téměř neustále nahlížím okem fotografa. Když vidím zajímavý motiv a zrovna nemám fotoaparát u sebe, říkám si, že se tam s ním musím vrátit, až budou zajímavé světelné podmínky.

Nejčastěji fotografujete Českosaské Švýcarsko. Jaký máte k tomuto místu vztah?

Českosaské Švýcarsko je moje srdcová záležitost. Mám k té oblasti vztah už od dětství a pořád se tam rád vracím. Fascinuje mě, jak je zdejší krajina i přes relativně malou rozlohu rozmanitá. Jsou tu skalní města a věže, krásné bukové lesy, romantická údolí i hluboké soutěsky a strže... prostě fotografův ráj!

Jaké máte nejraději počasí?

Každé počasí má něco do sebe, ale nejvíce mě asi dostává podzimní mlhavé ráno, ať už přímo v mlze, nebo nad ní. Ta atmosféra a vůně podzimního listí je prostě nepopsatelná.

Máte odvahu při fotografování experimentovat, nebo sázíte raději na jistotu?

Řekl bych, že zastávám spíše konzervativnější přístup. Mým největším experimentem je asi snímání dlouhými expozičními časy. Používám k tomu silné šedé filtry, které dokážou prodloužit čas třeba tisíckrát. Výsledkem je několikaminutová expozice, která působí snovým a surrealistickým dojmem. Všechno, co se pohybuje (většinou voda a mraky), se krásně rozmaže a vyniknou pouze statické objekty.

Odkud je vaše poslední fotografie? Jaký je za ní příběh?

Je to snímek z rakouských Alp, kde jsem koncem září vedl fotografický workshop. Celou noc sněžilo a ráno jsme vyrazili k horskému jezeru, které nás přivítalo téměř zimní atmosférou. Podzimní sníh mám moc rád, protože na stromech je většinou ještě listí a jezera a potoky nejsou zamrzlé. Dají se tak fotografovat poměrně ojedinělé snímky. Cesta zpátky do údolí na letních pneumatikách byla adrenalinovým zážitkem sama o sobě!

MARTIN RAK (1984)

NARODIL SE A ŽIJE V PRAZE. SVŮJ PRVNÍ FOTOAPARÁT DOSTAL V ŠESTI LETECH OD SVÉHO DĚDEČKA. NEJRADĚJI FOTÍ KRAJINU ČESKOSASKÉHO ŠVÝCARSKA. KROMĚ PŘÍRODY RÁD NAMÍŘÍ OBJEKTIV I NA ARCHITEKTURU. JE DRŽITELEM ŘADY MEZINÁRODNÍCH FOTOGRAFICKÝCH OCENĚNÍ.

Vzpomenete si na svoji úplně první fotografii?

Na úplně první asi ne, ale vzpomínám si na fotku, díky které jsem si před jedenácti lety uvědomil, že fotografování krajiny je to, co mě naplňuje a co chci v životě dělat. Byl konec října a já jsem stál nad mořem mlh v Českém Švýcarsku.

Benefiční aukce ve Vnitrobloku byla součástí kampaně Zachraňme lesy. Jaký máte vztah k lesu?

Do lesa chodím fotografovat, tvořit, relaxovat, vyčistit si hlavu. Cítím se v něm moc dobře.

Jak často se vydáváte do krajiny fotit?

Jak jen to jde. Když jsou příhodné podmínky, vyrazím klidně i třikrát nebo čtyřikrát do týdne.

Když takový den nastane, jak vypadá?

Vyjíždím z Prahy v brzkých ranních (někdy spíše nočních) hodinách tak, abych byl na kopci ideálně alespoň hodinu před východem slunce. Když jsou dobré podmínky, zůstávám na jednom místě i několik hodin. Potom vše

sbalím a vracím se zpět nebo hledám v okolí nové lokality a motivy. Na podzim a v zimě se dá vydržet v terénu až do západu slunce, jelikož den je poměrně krátký. V létě zase fotím klidně i celou noc.

Pořádáte také workshopy. Pro koho jsou určeny a na co se v nich zaměřujete?

Mé workshopy jsou určeny všem zájemcům, kteří se chtějí podívat na zajímavé fotografické lokality a něco se přiučit. Snažím se návštěvníkům vysvětlit celý proces pořízení fotografie – od komponování snímku přes správné nastavení fotoaparátu až po finální úpravy v počítači.

Jak byste si přál, aby naše krajina vypadala za dvacet let?

Přál bych si, aby se opět zazelenaly holiny a paseky, a to pokud možno zdravým smíšeným lesem, který je v našich končinách přirozený a odolný. Velmi bych také uvítal rozdělení obrovských lánů polí na menší celky doplněné mezemi a hájky, aby v naší krajině zadržovaly vodu.

KUDY VEDE CESTA K DOBRÉ KAMPANI?

JAK SPRÁVNĚ VÉST OBČANSKÉ KAMPANĚ? KDE NA TO VZÍT PENÍZE? A JAK MLUVIT S NOVINÁŘI? NEJEN NA TYTO OTÁZKY MŮŽETE NAJÍT ODPOVĚĎ NA ŠKOLE OBČANSKÉ INICIATIVY. LETOS V SRPNU TUTO LEGENDÁRNÍ VZDĚLÁVACÍ AKCI POŘÁDALO HNUTÍ DUHA JIŽ PO PATNÁCTĚ.

Školou občanské iniciativy (ŠOI) už prošly desítky absolventů a absolventek, kteří následně využili získané zkušenosti ve veřejném občanském sektoru. Namátkou bych zmínila třeba současného spolupředsedu Zelených Michala Berga, zakladatelku iniciativy Pomáháme lidem na útěku Zuzku Lenhartovou či Jiřího Koželouha, který je členem Uhelné komise a bývalým ředitelem Hnutí DUHA.

O co se vlastně jedná? Lidé, kteří se na akci přihlásí, mají možnost získat potřebné dovednosti, díky kterým se budou moci aktivně pohybovat v občanském a neziskovém prostoru. Naučí se, jak vést občanské kampaně, zjistí, kde získat peníze, jak komunikovat s médii, organizovat úspěšné veřejné akce či jak zapojit dobrovolnice a dobrovolníky. ŠOI se zaměřuje především na praktické dovednosti a snaží se, aby nezůstalo jen u nezáživných přednášek. Proto se na úvod všichni zúčastnění rozdělí do menších skupinek, z nichž každá pracuje na svém vlastním projektu, a nabyté znalosti si hned vyzkoušejí. Píší například grantovou žádost na svůj projekt, přičemž ostatní tvoří grantovou komisi.

Od nejistých krůčků k zásahu do terče

Letošní ŠOIka se odehrála uprostřed krásné přírody Orlických hor v malé vesničce Nekoř, kam se pestrá směsice nadšenců na týden sjela ze všech koutů republiky. Každá ze čtyř skupin si definovala problém, kterému se následně věnovala a hledala řešení.

První tým se zabýval frontální výukou ve školách spojenou s nízkou aktivitou ze strany dětí, což by se dalo změnit zařazením vyučovacích hodin, jejichž obsah by tvořily děti samy. Druhá skupina

se zaměřila na nízké zastoupení neprivilégovaných osob ve veřejných debatách a na nedostatečnou reprezentaci jejich zájmů. Další se pustila do tématu adaptace na klimatickou krizi, a to konkrétně na snížení teploty ve městech pomocí městského plánování. Poslední tým se soustředil na problematiku nedostatečného až nulového rostlinného stravování ve školních jídelnách. Zde byla navrhovaným řešením změna zákona, který by určoval povinnost nabízet minimálně jedno čisté rostlinné jídlo denně.

Z každého tématu se v průběhu týdne stala občanská minikampaň. Během jejího plánování se skupinky dotkly všech možných oblastí. Nechyběl ani pestrý večerní program, při němž vystoupili i někteří hosté, například Bohuslav Binka, který nám představil výzkum o vztahu Čechů k přírodě, či Josef Patočka s Jakubem Máchou, s nimiž jsme probírali nehierarchické rozhodování a přímé akce. Z jednoho společného večera se zase stala tzv. aktivistická fuck-up night, během níž jsme navzájem

sdíleli zkušenosti, které se zrovna dvakrát nepovedly. Špatně napsaný transparent? Dojezd na jiné místo, než se konala akce? Třeba tohle, ale ještě mnohem víc jsme na sebe práskli. Sdíleli jsme ale i své silné stránky, a to během prezentací ve stylu Pecha Kucha.

Je samozřejmé, že můj pohled organizátorky je všechno, jen ne nestranný. A proto jsem poprosila Zairu, jednu z letošních účastnic, aby přidala i svůj názor: „Na akci se mi líbilo inspirativní prostředí s rozmanitými tématy i rozmanitým spektrem lidí. Nabyté vědomosti jsou pro mě velkým přínosem. Určitě s nimi budu pracovat a uplatním je při mé aktivitě v hnutí Fridays for Future. Nejvíc nadšená jsem ale z naplánované advokační kampaně ohledně veganského stravování, kterou se pokusím dotáhnout do konce. Zde jsem našla spojence i velmi cennou zpětnou vazbu.“

Chceš se stát součástí Školy občanské iniciativy? V tom případě neváhej a přihlas se na další ročník! Více informací na <https://soi.hnutiduha.cz>.

ZAJÍMAJÍ MĚ PŘÍBĚHY VE VŠECH MOŽNÝCH PODOBÁCH

Bylo pošmourno, i nálada v kanceláři tomu odpovídala. A pak se to stalo: kolegyně Petra Stračiaková nám preposlala fotku ze svatby, které se účastnila jako host. Myslela jsem, že M. M. omdlí – přes návaly smíchu nebyl schopný dýchat. Fotografovi se podařilo zachytit Peťu v neuvěřiteľnej pozici. Taková fotka by se měla zarámovať a poviesť do ložnice, aby ji člověk viděl hned po probuzení! A teď se v klidu pusťte do čtení rozhovoru s mojí milou kolegyní (však ona mi to v příštím čísle vrátí).

Peťo, co říkáš své mámě, když se tě zeptá, čím se vlastně živiš?

To sa ma už radšej nepýta. (smích) Každý rok sedíme spoločne pri daňovom priznaní a lamentujeme nad tým, čo všetko som kde zas stihla urobiť. V Hnutí DUHA pracujem ako online špecialistka a jednou nohou som aj v organizácii Víčatá.sk, kde šírimo osvetu o videohrách a digitálnom vzdelávaní. Zároveň sa venujem scenáristike, ktorú som aj vyštudovala. Aktuálne sú to podcasty, rôzne kratšie audiovizuálne útvary a čoskoro snáď celovečerný film. Baví ma aj beletria a raz, keď bude mať deň 60 hodín, by som chcela napísať knihu.

Asi to znie chaoticky, ale v podstate je to jednoduché: zaujímajú ma príbehy vo všetkých možných podobách.

Co tě přivedlo do Hnutí DUHA?

V minulosti som zabezpečovala online PR pre komerčných klientov, no táto práca mi veľmi rýchlo prestala dávať zmysel. Zvlášť po tom, ako agentúra, v ktorej som bola, do svojho portfólia nabrala známou zbrojársku spoločnosť. Potrebujem väčšiu motiváciu ako len to, že mi raz za mesiac na úcte cinkne výplata. V neziskovom sektore a v kultúre sa preto cítim ako doma. V Hnutí DUHA mám každý deň pocit, že to, čo robíme, má pozitívny dopad na svet okolo.

Co třeba?

Je to veľmi komplexné. Vďaka našim expertom máme k dispozícii návrhy na riešenia zložitých environmentálnych problémov. Tie môžu byť pre laikov, akým som aj ja, niekedy ťažko zrozumiteľné. Úlohou tímu zapojovaní, ktorého som súčasťou, je, aby pálčivosti daného problému porozumelo čo najviac ľudí. V podstate „prežívame“

dáta na príbehy. A vidíme, ako sa tieto príbehy vďaka Hnutí DUHA stávajú skutočnosťou: príbeh o zdravých lesoch plných života, príbeh o budúcnosti bez uhlia či o krajine bez skládok odpadu.

V Hnutí DUHA jsi iniciovala založení knižního klubu. Kterých pět knih (ano, vím, jak je tato otázka zákeřná) by si podle tebe měl přečíst každý a proč?

Hrozne zákerná! Myslím si, že neexistuje kniha, ktorú by si mal prečítať každý. Je dôležité, aby sme v spoločnosti mali diverzitu myšlienok. Skúsme skôr päť kníh, ktoré mám fakt rada: Volanie netvora (Patrick Ness), Daj mi tvoje meno (André Aciman), Fakt sa to stalo? (Jenny Lawson), Pampeliškové víno (Ray Bradbury), To (Stephen King), Asphalt (Štefan Kopřiva). Prepašovala som aj šiestu.

Na dvě z nich se už dlouho těším a obě jsou zfilmované. Říkala jsi, že se živiš i scenáristikou – co podle tebe hraje klíčovou roli při adaptaci filmu podle knižní předlohy? Protože někdy dokáže takový nepovedený film čtenáři vyrvat srdce z těla.

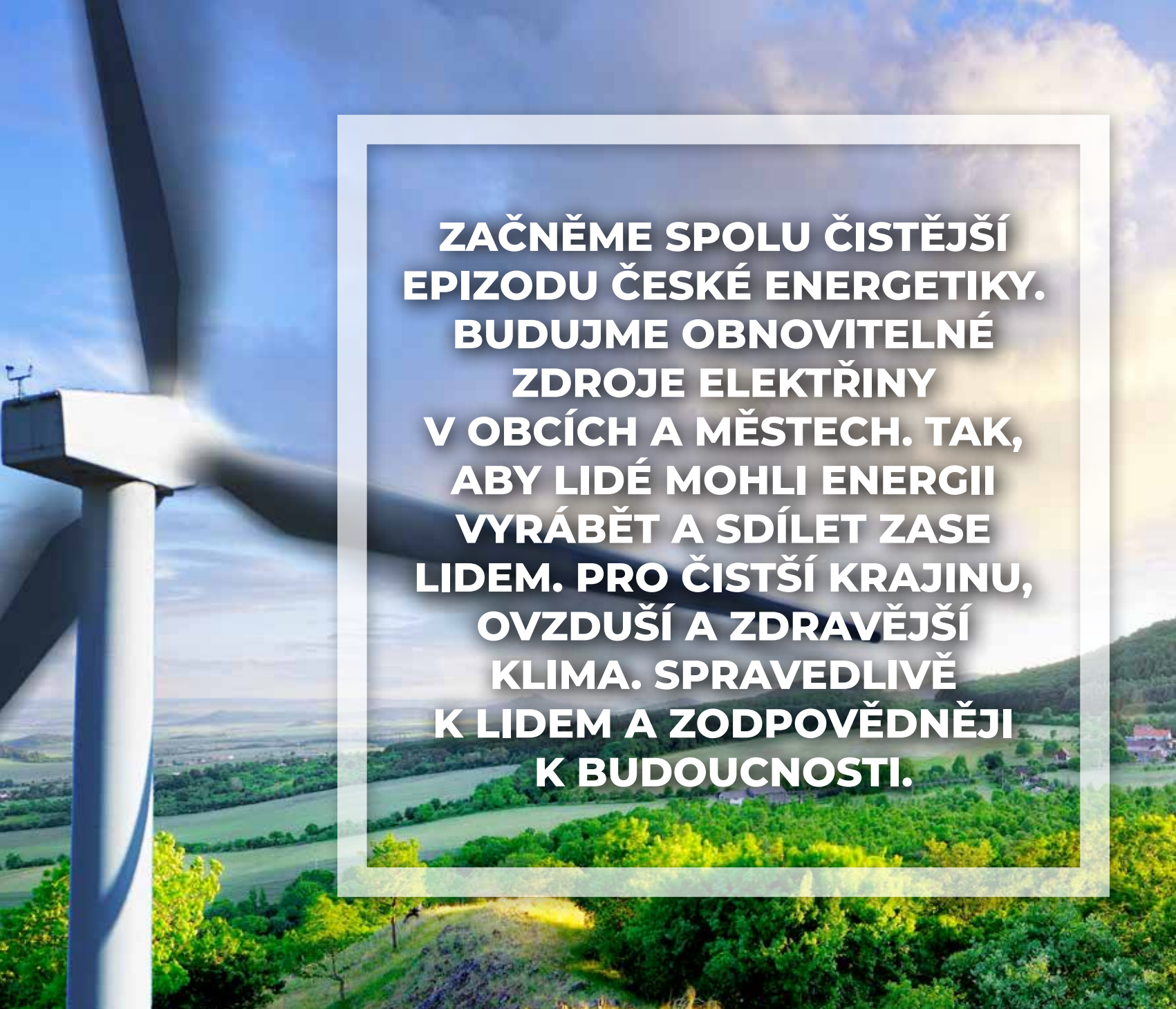
Smrť autora. To je taký vtíp, ktorý sa hovorí medzi scenáristami. Film je iné médium ako kniha, takže ide vždy aj o iný príbeh, s tým sa musíme zmieriť. Literatúra často sleduje vnútorný svet postáv, vo filmoch je potrebné preniesť ho do obrazu, do konania. Na plátne už nejde o to, čo si kto myslí, ale o to, čo kto urobí a povie. Medzi knihami, ktoré som menovala, je tých adaptácií viac, no jedinou podarenou je podľa mňa Daj mi tvoje meno. Leto, láska, Taliansko, sex, pop z osemdesiatych rokov, ou yes!

Co je pro tebe v životě důležité kromě práce?

Ludia, samozrejme. Festivaly a elektronická hudba, to je taká moja očista. A hladkanie náhodných okoloidúcich psov.

Je ještě něco, co bys ráda řekla světu?

Světě, prosím ťa, nebuď ako rok 2020.

**ZAČNĚME SPOLU ČISTĚJŠÍ
EPIZODU ČESKÉ ENERGETIKY.
BUDUJME OBNOVITELNÉ
ZDROJE ELEKTRINY
V OBCÍCH A MĚSTECH. TAK,
ABY LIDÉ MOHLI ENERGII
VYRÁBĚT A SDÍLET ZASE
LIDEM. PRO ČISTŠÍ KRAJINU,
OVZDUŠÍ A ZDRAVĚJŠÍ
KLIMA. SPRAVEDLIVĚ
K LIDEM A ZODPOVĚDNĚJI
K BUDOUCNOSTI.**

**PŘIPOJTE SE K NAŠÍ VÝZVĚ I VY.
TEĎ SE ROZHODUJE,
JAKÁ BUDE BUDOUCNOST.**

ENERGIE.HNUTIDUHA.CZ

SUCHO ZAČÍNÁ TAM, KDE KONČÍ LES

Naše lesy rychle umírají, a krajinu tak ohrožují čím dál větší sucha. Dobrovolníci darují svůj čas i energii na práci v místech, kde je to nejvíc potřeba. A příroda s jejich pomocí ožívá.

- 23 úspěšných ročníků Týdnů pro les a divočinu jsme uspořádali
- 2 246 dobrovolníků s námi pomohlo české přírodě
- 77 460 hodin jsme odpracovali v terénu
- 212 650 stromků jsme vysadili
- 47 hektarů luk jsme pokosili
- 625 hrází jsme vytvořili v rašeliništích
- 460 doupných stromů jsme označili

I Vy můžete svým darem přírodě pomoci.

darce.hnutiduha.cz/tydny

